

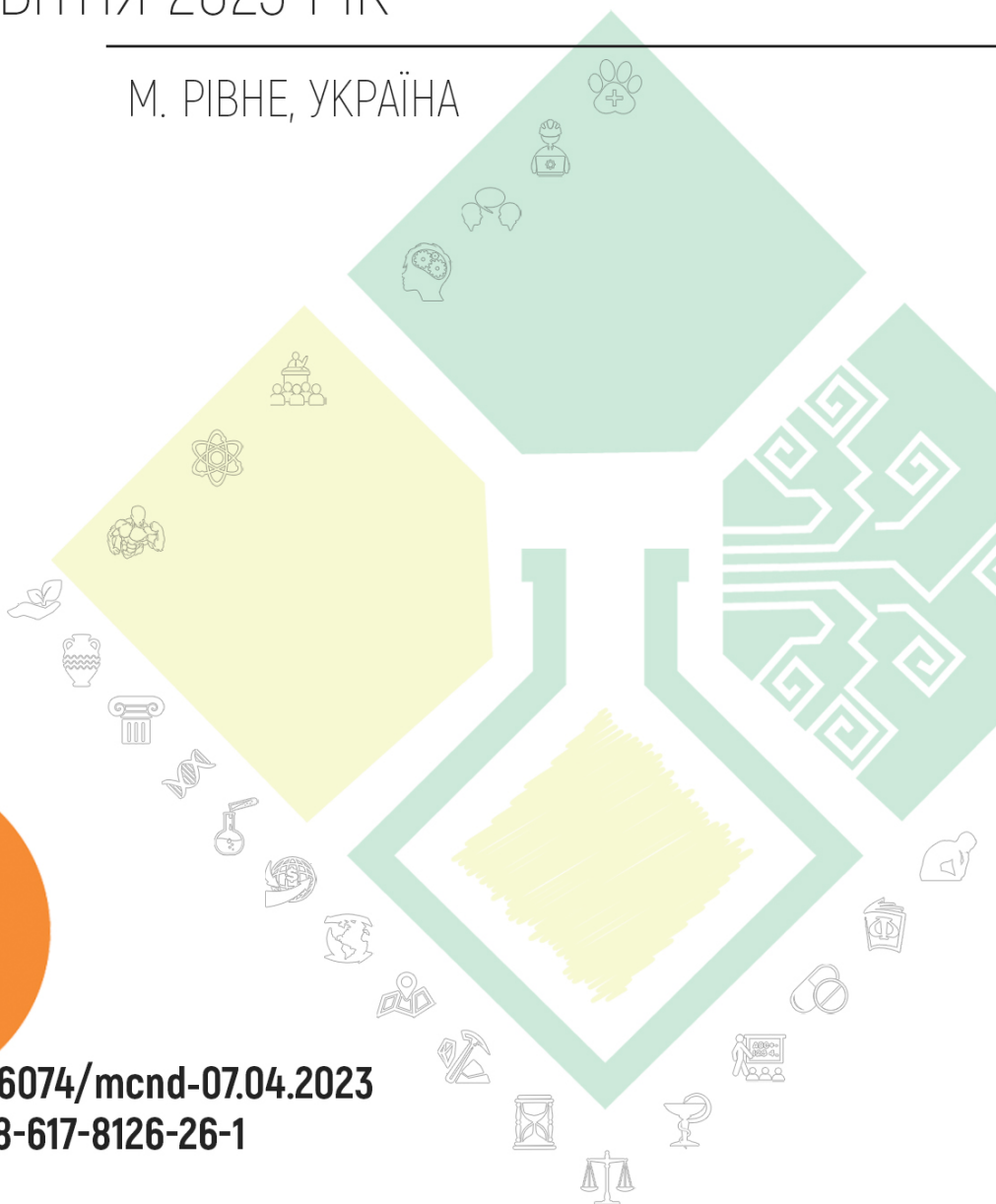
СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ НАУКИ: ФАКТОРИ ВПЛИВУ ТА ВЗАЄМОДІЇ

І 7 КВІТНЯ 2023 РІК

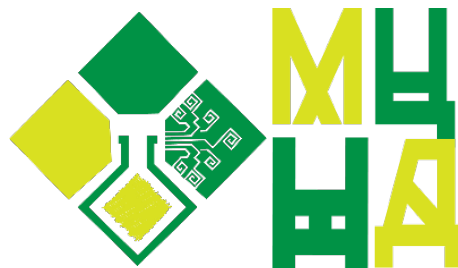
М. РІВНЕ, УКРАЇНА

DOI 10.36074/mcnd-07.04.2023
ISBN 978-617-8126-26-1

МАТЕРІАЛИ
II МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Міжнародний Центр Наукових Досліджень

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ НАУКИ: ФАКТОРИ ВПЛИВУ ТА ВЗАЄМОДІЇ

| 7 КВІТНЯ 2023 РІК
м. Рівне, Україна

Вінниця, Україна
«Європейська наукова платформа»
2023

Організація, від імені якої випущено видання:
ГО «Міжнародний центр наукових досліджень»

Голова оргкомітету: Рабей Н.Р.

Верстка: Зрада С.І.

Дизайн: Бондаренко І.В.

Конференцію зареєстровано Державною науковою установою «УкрІНТЕІ» в базі даних науково-технічних заходів України та бюлетені «План проведення наукових, науково-технічних заходів в Україні» (Посвідчення № 55 від 17.01.2023).

Матеріали конференції знаходяться у відкритому доступі на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA 4.0).

С 83

Стратегічні напрямки розвитку науки: фактори впливу та взаємодії: матеріали II Міжнародної наукової конференції, м. Рівне, 7 квітня, 2023 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. — Вінниця: Європейська наукова платформа, 2023. — 196 с.

ISBN 978-617-8126-26-1

DOI 10.36074/mcnd-07.04.2023

Викладено матеріали учасників II Міжнародної спеціалізованої наукової конференції «Стратегічні напрямки розвитку науки: фактори впливу та взаємодії», яка відбулася 7 квітня 2023 року у місті Рівне.

УДК 001 (08)

ISBN 978-617-8126-26-1

© Колектив учасників конференції, 2023
© ГО «Європейська наукова платформа», 2023
© ГО «Міжнародний центр наукових досліджень», 2023

СЕКЦІЯ XIII. ЕКОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ЗАХИСТУ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

ВІЙСЬКОВІ ДІЇ ЯК ЕКОЛОГІЧНИЙ ФАКТОР

Колісниченко Олександра Вячеславівна

Студентка 2 курсу 3-21-034 групи 3 медичного факультету,
кафедри гігієни та екології №1

Харківський національний медичний університет, Україна

Шаталова Вікторія Броніславівна

Студентка 2 курсу 3-21-034 групи 3 медичного факультету,
кафедри гігієни та екології №1

Харківський національний медичний університет, Україна

Мокрякова Марина Іванівна

Асистент кафедри гігієни та екології №1

Харківський національний медичний університет, Україна

Актуальність. Війна впливає на всі компоненти світу природи: численні вибухи та пожежі об'єктів цивільної та промислової інфраструктури створюють небезпечні викиди в повітря. Забруднюються води в річках, озерах і морських водоймах, підземні і поверхневі води через пошкодження водоочисних систем, витік паливно-мастильних матеріалів, затоплення обладнання та вибухи. У місці виверження в ґрунт потрапляють отруйні речовини з вибухових сумішей бомб і ракет, високотоксичні компоненти ракетного палива і фосфорних боєприпасів. Відбувається забруднення територій вибухонебезпечними предметами. Лісові пожежі, знищення сіл, шумове забруднення, загибель тварин від вибухів мін також сильно впливають на флору і фауну [1].

Непрямі наслідки війни також різноманітні і часто перевищують прямі : занедбане сільське господарство, деградація земель, втрата дикої природи. Війна найпоширеніша причина міграції, оскільки люди тікають від бойових дій. Тимчасові табори організовані для біженців забезпечували їх житлом та їжею. У результаті там, де були створені табори, рослинність була знищена, особливо дерева, які використовувалися як паливо. Популяції диких тварин і їхні звички також змінюються [2].

Доступність і якість води також можуть стати проблемою. Крім того, необхідно утилізувати побутові та людські відходи, які також впливають на навколишнє середовище та становлять потенційну небезпеку для усього людства. Чим довше триватиме війна, тим більша шкода навколишньому середовищу і більше негативних наслідків чекають на нас у майбутньому [3].

Мета дослідження. Вивчення рівня обізнаності суспільства щодо впливу військових дій на екологію та як це може вплинути на наше майбутнє.

Методи дослідження. Дослідження проводилось з використанням Google-

форм, на умовах добровільної згоди та анонімності було опитано 74 респонденти: з них 54 жіночої статі та 20 чоловіків, віком до 25 років. В роботі використані такі методи: аналітичний, порівняльно-оцінний, соціологічне опитування шляхом анкетування.

Результати дослідження. 80% опитаних обізнані щодо руйнування озонного шару при запусках ракет та польотах військових літаків, 20% - ні. Щодо радіоактивного забруднення середовища підводними човнами з ядерними установками - 71% респондентів мають поверхневі знання, 19% - добре знаються у темі та 10% - не чули про це нічого. Актуальним питанням була екологічна безпека таборів для переселенців та міграції, тож 57% респондентів вважають їх екологічно небезпечними, 23% - помірно безпечними, 20% - не визначилися. На питання, як впливають на навколишнє середовище боєприпаси, що старіли для використання, 64% опитаних відповіли «внаслідок аварій на складах боєприпасів пожежі знищують значну площу лісів на прилеглих до складів територіях», що є абсолютно правильною відповіддю, 36% відповіли «токсичні елементи, що знаходяться у боєприпасах згодом забруднюють прилеглі до складів території». Наприкінці, 59% респондентів вважають, що головною екологічною проблемою є випробування ядерної зброї, 25% - знешкодження хімічної зброї, 16% - радіаційно-забруднені корпуси списаних атомних підводних човнів.

Висновок. Таким чином, наше дослідження показало, що війни на Землі залишили серйозний відбиток на ландшафті всього світу. Велика площа територій ще не розмінована, через бойові дії багато видів тварин, занесених до червоної книги, вимерли. При детонації ракет і артилерійських снарядів були окислені навколишні ґрунти, утворилися хімічні сполуки, які при вибуху проходять повне окислення, внаслідок чого в атмосферу вивільняються майбутні причини кислотних дощів, що змінюють кислотність ґрунту та викликають опіки рослин. Більшість опитаних усвідомлюють шкоду для екології, яку завдають усі види зброї під час військового стану в Україні.

Список використаних джерел:

1. Вплив [Електронне джерело]. – Режим доступу: <https://uwecworkgroup.info/ru/impact-of-military-action-on-ukraines-wild-nature/>. – Дата доступу: 31.03.2023.
2. Вплив [Електронне джерело]. – Режим доступу: <https://greenbelarus.info/articles/05-04-2022/kak-voyna-vliyaet-na-okruzhayuschuyu-sredu>. Дата доступу: 31.03.2023.
3. Вплив [Електронне джерело]. – Режим доступу: <https://zn.ua/ECOLOGY/priroda-stonet-ot-vojny.html>. Дата доступу: 31.03.2023.